

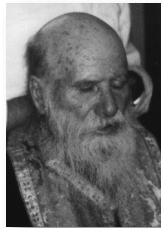
Γέρων Πορφύριος
Ὁ πνευματικός πατέρας καί παιδαγωγός

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΡΟΥΣΤΑΛΑΚΗ
Καθηγητῆ τῆς Παιδαγωγικῆς
τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΓΕΡΩΝ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ

Ὁ πνευματικὸς πατέρας καὶ παιδαγωγός

Ἐν πλῶ

© ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΚΡΟΥΣΤΑΛΑΚΗΣ

ὁδός Μαραθῶνος 32

Τ.Θ. 2409 ΝΤΡΑΦΙ

Τ.Κ. 19009 ΡΑΦΗΝΑ

Τηλ.: 210 60 44 532

© Ἐκδόσεις Ἐν πλῶ

Κολοκοτρώνη 49, Ἀθήνα 105 60

Τηλ.: 210 3226343 - Fax: 210 3221238

e-mail: info@enploeditions.gr

www.enploeditions.gr

facebook.com/enploeditions.gr

1η ἔκδοση: Ἀπρίλιος 1997

10η ἔκδοση: Μάρτιος 2013

ISBN: 960-88738-7-8

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγικό	9
Μέρος πρώτο: Καθώς ἐκπνέει ὁ αἰῶνας μας.....	11
Μέρος δεύτερο: Κατά κόσμον Εὐάγγελος Μπαϊρακτάρης Τό «ἀλητόπαιδο» τοῦ Χριστοῦ.....	25
Μέρος τρίτο: Τά χαρίσματα τοῦ γέροντος Πορφυρίου	41
α'. Ἀγάπη χωρίς ὄρια	43
β'. Ἄκρα ταπείνωση, ὑπακοή, συνεχῆς ἄσκηση.....	45
γ'. Ἀγρυπνία καί ἀδιάλειπτη προσευχή.....	46
δ'. Διάκριση, διόραση καί προόραση.....	60
ε'. Τό χάρισμα τῆς ἰάσεως.....	84
ς'. Τό χάρισμα τῆς κατανόησης τῶν γλωσσῶν	103
Μέρος τέταρτο: Ὁ πνευματικός πατέρας καί παιδαγωγός.....	107
Μέρος πέμπτο: «Δέν ὑπάρχει ἀπόσταση μεταξύ μας».....	141
Μέρος ἕκτο: Μετά τήν κοίμηση τοῦ ὀσίου γέροντος.....	147
Παραπομπές - Σημειώσεις	235
Φωτογραφικό Παράρτημα	239

...οὐ γὰρ δὴ διδάσκων μόνον,
οὐδὲ φθεγγόμενος, ἀλλὰ καὶ ὀρώμενος ἀπλῶς,
ἱκανὸς ἦν ἅπασαν ἀρετῆς διδασκαλίαν
εἰς τὴν τῶν ὀρώντων ψυχὴν εἰσαγαγεῖν.
(Ἰω. Χρυσ. Εἰς Μελέτιον, 1, Ε.Π.Ε. 37, 28)

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ

Ὁ ἔρευνητὴς τῆς πνευματικῆς πορείας τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ στέκεται μέ εὐλάβεια σέ ὀρισμένες ἀσκητικὲς μορφές πνευματικῶν πατέρων τῆς ἐποχῆς μας. Θά μπορούσε νά τίς χαρακτηρίση ὡς συγχρόνους ἡσυχαστές ἢ ὡς τελευταίους ἐπιγόνους τῆς Φιλοκαλικῆς ἀναγέννησης στήν Πατρίδα μας.

Οἱ πατέρες αὐτοί, προικισμένοι μέ τό χάρισμα τῆς πνευματικῆς καθοδήγησης, υἰοθέτησαν τό ἀσκητικό ἦθος καί τό ἡσυχαστικό φρόνημα τῶν Φιλοκαλικῶν καί συνέχισαν μέχρι τίς ἡμέρες μας τό παιδαγωγικό καί συμβουλευτικό τους ἔργο. Ἐγιναν οἱ σύγχρονοι πνευματικοί πατέρες τῆς νεολαίας καί οἱ σύμβουλοι τῆς Νεοελληνικῆς οἰκογένειας, συνεχίζοντας ἔτσι τήν ὀρθόδοξη παράδοση τῆς πνευματικῆς πατρότητος.

Οἱ ἱερές μνήμες ἀπό τήν ὀσιακή τους ζωὴ θά λειτουργοῦν πάντοτε στή συνείδησή μας παραμυθητικά καί θεραπευτικά. Στό νοῦ μας θά παραμένουν συνεχῶς ζωντανές τέτοιες φυσιογνωμίες, ὅπως τῶν μακαριστῶν Γερόντων Ἀμφιλοχίου Μακρῆ, Φιλοθέου Ζερβάκου, Παΐσιου τοῦ Ἁγιορείτου, Σωφρονίου τοῦ Ἑσσεξ, Ἐπιφανίου Θεοδοροπούλου, Ἰακώβου Τσαλίκη καί Πορφυρίου Μπαῖρακτάρη. Ὁ παραινετικός τους λόγος θά παραμένῃ στή συνείδησή μας ζωντανός ὡς παιδαγωγική ὑποθήκη, ὡς προτροπή ζωῆς.

Στό μικρό αὐτό πόνημα ἀσχολούμεθα μέ τή φωτεινὴ προσωπικότητα τοῦ ὀσίου Γέροντος Πορφυρίου Μπαῖρακτάρη. Ἦταν ὁ διακριτικός πνευματικός Πατέρας τῆς ἀγάπης, τῆς ταπείνωσης καί τῆς ὑπακοῆς. Ἀγάπησε ἰδιαιτέρως μία κατηγορία ἀνθρώπων,

πού στους αγῶνες τους συνήθως παραμένουν “ἀπαράκλητοι”, τούς ἀνθρώπους τῆς ὀδύνης καί τοῦ πένθους καί κυρίως τούς γονεῖς πού σηκώνουν κάποιον Σταυρό καί πορεύονται στή ζωή μέ ἀνδρεῖο πνεῦμα ὑπομονῆς καί καρτερικότητας, καθοδηγούμενοι ἀπό μία ἐσωτερική “φερέπονον” αἴσθηση.

Ὁ πατήρ Πορφύριος ὑπῆρξε πνευματικός Πατέρας τῶν νέων ἀνθρώπων καί σύμβουλος τῆς οἰκογένειας, σέ μία ἐποχή, πού, ὅπως θά δοῦμε, ἀπό τούς εἰδικούς διακρίνεται γιά τήν ἀντιπαιδαγωγικότητα καί τήν παθογένειά της. Ἦταν ὁ ἄνθρωπος πού ἔζησε στήν περιοχή τοῦ θαύματος καί ἐκφράστηκε μέ τή “θεῖα τρέλα”.

Μέ τήν παρούσα ἐργασία δέν ἔχουμε ὡς σκοπό νά προσθέσουμε ὀρισμένα ἐπί πλέον ψιμύθια ἀγιότητας στήν προσωπικότητα τοῦ ὀσίου Γέροντος. Ἐξάλλου τά αὐταπόδεικτα δέν χρήζουν ἀποδεικτικῶν στοιχείων. Ἡ ἀξία τῆς ἀγιότητας εἶναι σάν τήν ἀξία τοῦ χαρτονομίσματος, ἡ ὁποία ἀναγράφεται στήν προμετωπίδα τοῦ γραμματίου.

Ἀντιθέτως, μέ τό λόγο μας αὐτό ἐπιχειροῦμε νά δημιουργήσουμε κατανοητή ἀτμόσφαιρα δοξολογίας πρός τό Θεό καί παράκλησης ψυχῶν.

Μέ τήν ἐξιστόρηση γεγονότων ἀπό τήν ὀσιακή ζωή τοῦ Γέροντος Πορφυρίου φωτίζουμε τή φιλόστοργη καί κηδεμονική του ψυχὴ καί προβάλλουμε τήν πατρική του εὐνοια, οὕτως ὥστε νά μιμηθοῦμε μέ ζῆλο καί τό φιλόθεο ἦθος του.

Γ. Σ. Κ.

Μέρος πρώτο

Καθώς ἐκπνέει ὁ αἰῶνας μας

ἐγενήθη τὰ δάκρυά μου ἐμοὶ
ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός...
ἵνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι...
ἵνατί περίλυπος εἶ, ἡ ψυχὴ μου;

(Ψαλμ. 41)

Ἵδοιπόροι τῆς σύγχρονης ζωῆς, “πορευόμεθα περίλυποι, σκυθρωπάζοντες” στήν ἀύχμηρή ἔρημο τοῦ αἰώνα μας. Περιπλανώμεθα σέ ἕνα κόσμο ζόφου καί φθορᾶς. Πορευόμεθα στήν κοιλάδα τοῦ καθημερινοῦ μας κλαυθμῶνος, “ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου”, “ἐν γῆ ἀβάτῳ καί ἐρήμῳ καί ἀνύδρῳ...” (Ψαλμ. 22, 41).

Ἄλλ’ ὁ “περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε πού ὑπάγει” (Ἰω. ιβ’, 35). Εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού ἔχει ἀπολέσει τήν πνευματικότητά του, εἶναι ὁ “ἐσκοτισμένος τῇ διανοίᾳ” (Ἐφεσ. δ’, 18).

Ἐμεῖς οἱ χωρίς πνευματικό προσανατολισμό ἄνθρωποι, πού ζοῦμε στό σκοτός τῆς ἄγνοιας, ἄς ἀνοίξουμε τήν ψυχή μας στόν καθοδηγητικό ἀλλά καί φυχαναλυτικό λόγο τοῦ πνευματικοῦ μας πατέρα, τοῦ Γέροντος Πορφυρίου· “Ἀγαπήσατε τόν Χριστόν... ὁ Χριστός εἶναι τό πᾶν, εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς. Ὅλα στόν Χριστό ὑπάρχουν τά ὠραῖα. Καί μακράν τοῦ Χριστοῦ· ἡ θλίψις, ἡ μελαγχολία, τά νεῦρα, ἡ στενοχωρία, οἱ ἀναμνήσεις τῶν τραυμάτων τῆς ζωῆς, τῶν πιέσεων, τῶν ἀγωνιωδῶν ὠρῶν”.

Ἄς προσπαθήσουμε νοερά νά μεταφερθοῦμε σ’ ἕναν ἄλλο πνευματικό κόσμο, πέρα ἀπό τήν καθημερινή μας ραστώνη, μακριά ἀπό τήν πεζή ζωή μας, ἀπ’ τίς “ὄρες δίχως ὄνειρο”, σ’ ἕναν ἄλλο κόσμο, ὅπου, μέσα ἀπό ἱερές μνημες καί ἔντονα βιώματα θά ἐπιχειρήσουμε νά προσεγγίσουμε τήν ὀσιακή φυ-

σιογνωμία του Γέροντος Πορφυρίου και να κατανοήσουμε τον παραινετικό του λόγο.

Ζούμε σε μία εποχή που χαρακτηρίζεται από έντονες ψυχοπαθολογικές και ψυχοπαθογόνες τάσεις, οι οποίες ώθουν τό σημερινό άνθρωπο σε άρνηση της ζωής. Η εποχή μας είναι ή χρονική περίοδος στην ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού των μεγάλων αντιθέσεων και αντιφάσεων, κατά την οποία ο άνθρωπος έβίωσε τά πιά τραγικά συναισθήματα της ζωής. Οι μεγάλες κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές της περιόδου αυτής δημιουργούν στό σημερινό άνθρωπο δυσεπίλυτα προβλήματα προσαρμογής στίς νέες συνθήκες ζωής που ανακύπτουν στην πορεία του. Τό παιδευτικό πρόσωπο της εποχής μας έγινε άλλοτριωτικό και παθολογικό. Η κοινωνία μας σήμερα είναι κατ' έξοχήν αντιπαιδαγωγική. Διαμορφώνει και προβάλλει μέ ειδικούς μηχανισμούς και μεθόδους «μάρκετινγκ» ένα ιδιόμορφο κοσμοείδωλο και ένα ανθρωποείδωλο παθογόνα, που παραμορφώνουν την αλήθεια για τή ζωή, τον άνθρωπο, τον κόσμο και τό Θεό. Έτσι, ό νέος κυρίως άνθρωπος βλέπει την αλήθεια “δι' έσόπτρου έν αινίγματι” (Α' Κορ. ιγ', 12) και διαμορφώνει μία ιδιότυπη και λανθασμένη ως επί τό πλείστον κοσμολογία και ανθρωπολογία. Οι άπαντήσεις επομένως, τίς όποιες δίνει στά μεγάλα ύπαρξιακά του προβλήματα, είναι άτελείς, λανθασμένες και όδηγοϋν σε κατευθύνσεις σκοτεινές και άβέβαιες.

Η κοινωνία μας σήμερα έχει θεοποιήσει τή μηχανή και έχει ύποδουλωθῆ σ' αυτή. Όπως παρατη-

ρεῖ ὁ μακαριστός Γέρων Παῖσιος ὁ Ἁγιορείτης, “πλήθυναν οἱ μηχανές, πλήθυνε ὁ περισπασμός, ἔκταναν τόν ἄνθρωπο μηχανή, καί τώρα οἱ μηχανές καί τά σίδερα κάνουν κουμάντο καί τόν ἄνθρωπο, γι’ αὐτό ἔγιναν καί οἱ καρδιές τῶν ἀνθρώπων σιδερένιες”¹.

Ἡ κοινωνία μας ἔχει θεοποιήσει ἀκόμη τήν ἐπιστήμη καί τή λογική σκέψη. Ἔχει γίνει κοινωνία καταναλωτισμοῦ, ἀνταγωνισμοῦ καί συγχρόνως κοινωνία μαζοποίησης, ἀλλοτρίωσης καί ἄγχους². Ἡ κοινωνία αὐτή μέ τό ἄρρωστο “πνευματικό” της προφίλ παιδαγωγεῖ τό σημερινό ἄνθρωπο ἀρνητικά καί τόν παρωθεῖ πρὸς τήν “εὐρύχωρον ὁδὸν τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ἀπώλειαν” (Ματθ. ζ´, 13). Μέ τά μηνύματα καί τά ἐρεθίσματά της ἀπευθύνεται σέ ὀρμέφυτες ἀνάγκες τοῦ νέου κυρίως ἀνθρώπου. Διεγείρει ἄλογες περιοχές τοῦ ψυχισμοῦ του, προβάλλει ἀλλοτριωμένα πρότυπα ζωῆς, ὑποβάλλει ἰδέες, τοῦ δημιουργεῖ δευτερογενεῖς πλασματικές ἀνάγκες, καλλιεργεῖ καί ὑποθάλλει τίς ναρκισσιστικές του διαθέσεις, τόν μεταβάλλει σέ «ζῶο καταναλωτικό» ἐξωκατευθυνόμενο χωρίς ἐσωτερικές ἠθικές ἀντιστάσεις³.

Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος παραμένει χαμένος μέσα στό θόρυβο τῆς σημερινῆς ζωῆς, πιεζόμενος συνειδησιακά ἀπό τίς διάφορες ματαιώσεις τῆς βασικῆς του προσδοκίας γιὰ ἀναβάθμιση τῆς πνευματικότητάς του. Στὴν προσπάθειά του νά καλύψῃ τά ὑπαρξιακά του κενά, ὀλισθαίνει μέ εὐκολία σέ διαφόρους δρόμους, πού ὀδηγοῦν στά ἄδυτα ἐνός πλήθους αἰρέσεων, συγχρόνων ψευδοθησκειῶν κυρίως ἀσιατικῆς προέλευσης, ἀντιχριστιανικῶν κινήσεων καί διε-

θνιστικῶν ρευμάτων, παραψυχολογικῶν ομάδων ἐσωτερισμοῦ καί διαλογισμοῦ, πού ὑπόσχονται τή «μοναδική λύση». Ἐκεῖ ὅμως ὁ ἄνθρωπος συναντᾷ τή σύγχυση καί τήν ἀπόγνωση⁴.

Σ' αὐτή τήν τραγική ἐποχή τῶν ἀλλοτριωτικῶν τάσεων, τῆς αὐξημένης ἐγκληματικότητας, τοῦ ἄγχους, τῆς μόνωσης, τῆς ἐνδοστρέφειας, σ' αὐτή τήν περίοδο τῆς σύγχυσης τῶν ἰδεῶν, τῆς ματαιώσης τῶν προσδοκιῶν τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ εὐτελισμοῦ τῆς ἀνθρώπινης ἀξίας, ἓνας ὀρθός προσανατολισμός ὑπάρχει· στροφή στό Χριστό, πού εἶναι τό πᾶν, εἶναι τό Φῶς καί ἡ Ζωή τοῦ κόσμου.

Στήν ἐποχή μας λοιπόν αὐτή τήν ἀντιπνευματική, γιά νά ἐπιτύχουμε τή σωτήρια στροφή πρὸς τό Φῶς τῆς Ζωῆς, ἡ φιλόανθρωπη διάθεση τοῦ Θεοῦ παρενέβη καί ἐνήργησε ἐξισοροπητικά, θεραπευτικά, παιδαγωγικά καί παρακλητικά μέσω τῶν μορφῶν τῶν συγχρόνων Ἁγίων. Ἡ παρουσία τῶν Ἁγίων στό σημερινό κόσμο ἐκφράζει τή Θεία οἰκονομία καί χαρίζει σέ μᾶς τούς πολυπαθεῖς τήν ἐλπίδα τῆς λύτρωσης, τῆς Ἀνάστασης καί τῆς πνευματικῆς υἰείας. Οἱ Ἅγιοι –οἱ παλαιότεροι ἀλλά καί οἱ σύγχρονοι Ἅγιοι– εἶναι οἱ «θεοφόροι» πνευματικοί πατέρες, εἶναι κι αὐτοί τό «φῶς τοῦ κόσμου», πού φωτίζει καί ἀγιάζει τόν κόσμο (Ματθ. ε', 14-16). Εἶναι οἱ παιδαγωγοί, οἱ σύμβουλοι τοῦ ἀνθρώπου πού τόν καθοδηγοῦν πρὸς τήν ἀλήθεια. Σύμφωνα μέ τή διδασκαλία τοῦ Ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου, ὁ Ἅγιος εἶναι ὁ πνευματικός πατέρας τῶν πιστῶν, εἶναι ἡ ζῶσα παρουσία τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ὁ τέλειος ὁ ἀναγεννηθεῖς ἐν Χριστῷ ἄνθρωπος, ἡ ἐστία τοῦ Θεοῦ

φωτός, τό πρότυπο τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ὁ Ἅγιος εἶναι ἡ παρουσία τῆς Χάριτος μέσα στόν κόσμο τῆς ἁμαρτίας: “οὐδὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ Χάρις” (Ρωμ. ε΄, 20).

Ἐάν θά λείψουν οἱ Ἅγιοι ἀπό τόν κόσμο μας, τόν κόσμο τοῦ θανάτου καί τῆς ἀπόγνωσης, θά ἐκλείψῃ καί ἡ “μακαρία ἐλπίδα” (Τίτ. β΄, 13) ἀπ’ τῆ ζωῆ μας. Οἱ Ἅγιοι εἶναι τό ἅλατι πού συντηρεῖ τή ζωῆ μας (Ματθ. ε΄, 13).

Τό βασικό στοιχεῖο πού λείπει ἀπό τή ζωῆ τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, τό ὁποῖο ἐπιζητεῖ αὐτός, εἶναι ἡ ἀγιότητα. Γιά νά ἐπιβιώσῃ ὁ ἄνθρωπος στίς ἡμέρες μας βιολογικά καί κυρίως κοινωνικά καί πνευματικά, χρειάζεται τήν ἀγιότητα. Τήν ἀγιότητα ἐνσαρκώνουν καί ἀκτινοβολοῦν οἱ σύγχρονοι ἅγιοι. Πρέπει νά νιώσουμε ὅτι οἱ ἅγιοι ζοῦν καί στίς ἡμέρες μας, εἶναι κοντά μας, περπατοῦν καί ἐργάζονται δίπλα μας. Ἡ διακριτική παρουσία τους ἐκπέμπει ἕνα ὑπερκόσμιο μήνυμα παραμυθίας γιά μᾶς. Πρέπει νά κατανοήσουμε πώς ἡ ἀγιότητα δέν εἶναι μία ἀπόμακρη καί ἀνέφικτη ιδιότητα· εἶναι ἐφικτή. Ἡ ἀγιότητα, ὅπως διδάσκει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ συγγραφέας τῆς «Κλίμακος» ἐκφράζοντας τό πνεῦμα τοῦ Σιναΐτικοῦ μοναχισμοῦ, εἶναι μία ἀνάβαση στήν κλίμακα τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Αὐτή τήν ἀνάβαση στίς βαθμίδες τῆς ἐνάρετης καί ἀγίας ζωῆς ἐπιτυγχάνει ὁ ἄνθρωπος ὕστερα ἀπό ἰσόβιο πνευματικό ἀγώνα, μέ ἄσκηση, συνεχή παιδεία, προσευχή, ταπεινωση καί διάκριση.

Ὁ μακαριστός Γέροντας Πορφύριος, ὅπως καί οἱ ἄλλοι γνωστοί Γέροντες τῶν ἡμερῶν μας, ἀλλά καί τόσες ἄλλες ἄγνωστες καί ἀφανεῖς κατά κόσμον

όσιακές μορφές, πιστοποιούν με την αγία τους βιοτή πώς η αγιότητα υπάρχει ακόμη στην εποχή μας. Θά πρέπει όμως έμεις νά υπερβούμε τά όρια τής ανθρώπινης αντιληπτικότητας, για νά μπορέσουμε έτσι νά κατανοήσουμε τό μεγαλείο τής συνύπαρξης τής αγιότητας με την άμαρτωλότητα μέσα στον ίδιο κόσμο, στην ίδια κοινωνία. Είναι πολύ δύσκολο, σχεδόν αδύνατο, νά αντιληφθοῦμε έμεις οί λογοκρατούμενοι άνθρωποι τής εποχής μας, των όποιων ή συνείδηση κατακλύζεται από την αίσθηση τής πεζής πραγματικότητας, πώς η αγιότητα είναι δίπλα μας, είναι μία έμπειρία του τώρα, δέν είναι μία αποστασιοποιημένη από τά γήινα πνευματική κατάσταση του παρελθόντος. Είναι σχεδόν αδύνατον ή πεπερασμένη λογική νά μάς έπιτρέψη νά πιστέψουμε πώς είμαστε “συμπολίται των αγίων και οικείοι του Θεού” (Έφεσ. β', 19).

Στίς ήμέρες μας παρατηρούμε μία στροφή του ενδιαφέροντος κυρίως νέων ανθρώπων προς τίς φωτεινές προσωπικότητες των αγίων Γερόντων. Επίσης παρατηρούμε μία καθημερινά αύξανόμενη κυκλοφορία νέων βιβλίων, πού έχουν ως θέμα τό βίο και τή διδασκαλία των όσιακών αυτών μορφών. Άς ευχηθοῦμε ή τάση αυτή νά φανερώνη μία ένσυνείδητη αναζήτησή εκ μέρους των ανθρώπων όσιακών προτύπων ζωής και νά μαρτυρή πνευματική αναγέννηση⁵.

Άλλά ή παρουσία στον κόσμο μας των συγχρόνων αγίων δέν αποτελεί μόνον μία ζωντανή προβολή προτύπων αγιότητας βίου· είναι και ένα ιδιαίτερο στηριγμα, μία παραμυθητική αίσθηση. Είναι φως, παρηγοριά και παράκληση ζωής για μία κατηγορία